

Četrti tiskovni letnik in
vse poštne vrednosti ali
v Mariboru s pošiljanjem
za celotno leto 32 din.,
leto 16 din., četrti leta
in izven Jugoslavije
32 din. Naročnina se pošlje
upravnštvu "Sloven-
ski Gospodar" v Ma-
riboru, Koroska cesta 3.
se dopolnjuje do od-
pisa. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 115.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroska cesta št. 3. Ro-
kopisi se ne vračajo. Lp-
ravništvo sprejema naročnice,
inzerate in reklamacije.
Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večkratne ogla-
se primeren popust. Ne-
reklamacije so poštno
proste.
Čekovni račun pošljo na
uradu Ljubljana št. 10.602.
Telefon Interurban št. 115.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

48. številka.

MARIBOR, dne 27. novembra 1934.

58. letnik.

Enotna slovenska fronta.

Vojska, ki hoče zmagati, mora imeti dobro urejeno, čvrsto strnjeno in popolnoma enotno fronto. Ako fronta ni krepko strnjena, marveč kaže vrzeli, ako ni enotno in vzajemno organizirana, temveč gredo posamezni deli vsak svojo pot, ne da bi se brigali za druge, je zmaga izključena.

Dne 8. februarja bo tudi bitka. Ne bodo se sicer rabile svinčene kroglice, marveč gumijeve. Toda za zmago veljajo ista načela in se stavijo iste zahteve, kakor na bojnem polju. Zmaga bo tam, kjer so vrste volilcev strnjene v krepko, nerazdelljivo in enotno fronto.

Zerjavovci so v Sloveniji trudijo, da bi skrpali skupaj nekako fronto vseh liberalnih, takozvanih naprednih elementov. Ze pri volitvah leta 1923 so po Sloveniji hodili okoli liberalni krošnjariji ter ponujali svojo napredno robo. Našli so prav malo odjemalcev, in napredna fronta je propadla. Sedaj so si izbrali drugo ifrmo, in to je nacionalna (narodna) fronta. Vse, kar je nacionalno, naj se zveže in gre z združenimi močmi 8. februarja v boj za narod. Za kateri narod? Zerjavovci tega ne povedo. Da bi šlo za slovenski narod, je izključeno, ker vse, kar je liberalno, slovenskega ljudstva ne mara. Za jugoslovanski narod? Tega dejansko ni, ker samo imamo srbski, hrvatski in slovenski narod. Gre torej za obrambo sedanje ureditve države, za centralizem in za srbsko nadoblast nad hrvatskim in slovenskim narodom. Ali je takšna fronta v Sloveniji upravičena? Ne. To bi bila obramba političnega in gospodarskega podjarmljenja slovenskega ljudstva. Takšna fronta je med Slovenci nemogoča in zato do nje ne bo prišlo.

Med slovenskim narodom je umestna in potrebna samo ena in edina fronta. To je tista fronta, ki jo organizira in vodi Slovenska ljudska stranka, fronta avtonomije, samouprave, samovlade in neodvisne samostojnosti slovenskega ljudstva. Od enotnega nastopa te fronte je odvisna zmaga in bodočnost slovenskega ljudstva.

Kako potrebna je ta fronta, dokazuje politična zgodovina naše države in slovenskega ljudstva v tej državi. Leta 1920 je bila slovenska fronta razdrobljena v razne dele, ki so se pod različnimi zastavami in voditelji borili ne toliko proti skupnemu političnemu protivniku, kakor med seboj. Posledica volitev v ustavotvorno skupščino v novembru 1920 je bil centralizem ter politična podjarmljenost in gospodarsko oslabeenje slovenskega ljudstva. Do tega bi ne bilo prišlo, ako bi pri novembrskih volitvah leta 1920 nastopila in zmagala enotna slovenska fronta. Saj sam Pašič, glavni voditelj velesrbstva v naši državi ni upal na centralistično ureditev naše države. Meseca junija 1920 je namreč Pašič pisal takratnemu

ministrskemu predsedniku Milenku Vesničju pismo, v katerem med drugim pravi: »O priliki razprave tega vprašanja, ali je treba našo državo obrazovati na jedinstveni osnovi ali pa na federaciji, sestavljeni iz raznih edinic, sem jaz izjavil in sedaj pri tem ostanem, da moram sprejeti tudi drugo federativno osnovo, da se na plemenski podlagi ustvari srbska, hrvatska in slovenska skupina ter da te tri skupine sestavijo federativno državo.«

Pašič je torej leta 1920 še bil avtonomist ter se je potegoval za federativno državo. Prišle pa so nesrečne novembrske volitve. Slovenska ljudska stranka ni zmagala, kakor je to bilo potrebno v interesu slovenskega naroda, marveč so liberalni elementi pod vodstvom demokratov, Samostojne kmetijske stranke in socialnih demokratov dobile veliko poslaniških mandatov. Ti rezultati so Pašiča ohrabрили, da je posegel po centralistični in velesrbski ideji ter jo ustvaril s pomočjo slovenskih demokratov, samostojnih kmetijev in socialistov.

Stari Rimljani so imeli pregovor: »Historia vitae magistra (zgodovina je učiteljica za življenje)«. Zgodovina novembrskih volitev in njihovih bridkih in težkih posledic za Slovenijo in Slovence je naše ljudstvo podučila, kako nujno potreben je skupen, vzajemni in enoten nastop vseh Slovencev pri vseh volitvah v narodno skupščino. Samomorilne politike slovensko ljudstvo ne bo delalo nikdar več. Zato pa je glavno geslo, ki sedaj doni po Sloveniji ter odmeva po vseh njenih krajih: Slovenci skupaj v obrambo slovenskih pravic!

Naše ljudstvo odločno odklanja vsakogar, ki hoče cepiti in slabiti to slovensko enotnost in složnost. Odklanja zlasti tudi Stepana Radiča, ki je napovedal, da hoče v Sloveniji postaviti svoje kandidatne liste.

Kaj ima Radič iskati v Sloveniji? Ali mar postavljamo Slovenci svoje kandidatne liste po Hrvatskem? Mi tega ne delamo, ker prepuščamo Hrvatsko Hrvatom. Zato pa tudi zahtevamo, da Radič, kakor to določa njegov program, prepusti Slovenijo Slovincem.

O Radičevi politiki je naš list razpravljaj že prav mnogokrat. Imeli smo večkrat priliko dokazati, kako pogrešena je bila prejšnja Radičeva politika nesodelovanja v narodni skupščini. Ako bi bil Radič poslal svoje poslance v ustavotvorno skupščino, bi nikdar ne bilo prišlo do centralistične ustave. Radič je tudi pozneje, ko je njegova stranka začela sodelovati v parlamentu, napravil mnogo napak ter povzročil veliko škodo s svojim ne vedno dosti pametnim besedičenjem in s svojo neukrotljivo samovoljnostjo. Ako bi šlo po njegovem, bi bil že davno razbit ožji in širji blok v veliko veselje korupcionistov in nasilnikov v naši državi in v veliko nesrečo za hrvatski in slovenski narod.

Radič ima tudi to slabo lastnost, da se dela jako junaškega ter z nekako prezirljivostjo gleda z višine svojega domišljenega junaštva na druge stranke. Kačšno je to njegovo junaštvo v dejanju, pokazuje njegov beg iz države tisti hip, ko sta Pašič in Pribečević prišla na vlado. Dokaz njegovega junaštva je tudi v tem, kje namerava Radič vložiti svoje kandidatne liste. Radič je pri neštetih prilikah pretel in grozil velesrbskim centralistom, korupcionistom in nasilnikom, da bo svoje kandidatne liste vložil po vsej državi, zlasti v Južni Srbiji, Makedoniji in Črni gori. Sedaj pa, ko je prišel čas, da izpolni svoje grožnje, junaško izjavlja, da v teh pokrajinah ne bo vložil svojih kandidatnih list, marveč da bo poleg hrvatskih pokrajin in Vojvodine s svojimi kandidaturami osrečil samo še muslimanske kraje v Bosni in Hercegovini ter Slovenijo.

Tako postopanje nikakor ni v interesu federativnega bloka, ki gre za tem, da doseže avtonomistični preureditev naše države. Vodja bosansko-hercegovskih muslimanov dr. Spaho je glede na te Radičeve nakane izjavil, da je že pri volitvah leta 1923 vlaganje Radičevih list po vseh okrajih v Bosni imelo za posledico, da je na primer v bihačkem okrožju, kjer je Radičeva lista dobila samo 2300 glasov, muslimanska stranka vsled tega izgubila tretji mandat na račun radikalov. Takšno postopanje ne more, tako izjava dr. Spaho, povečati skupnega broja mandatov tistih strank, ki so združene v bloku, marveč jih more samo zmanjšati. Tudi mi odklanjamo Radičeve kandidature v pokrajinah, ki ne spadajo v njegovo območje, in to je pred vsem Slovenija. Iz istega razloga, iz katerega zavračamo velesrbsko komando, tudi odklanjamo vsehrvatski jarem. Slovenec hoče sam o sebi odločevati ter neče nobene kuratele, nobenega je-robstva. Naše volilno geslo slove: Vsi Slovenci skupaj v enotno fronto za avtonomijo Slovenije, za suverenost in samovlado slovenskega ljudstva! Živela slovenska loga!

P. P. vlada in inozemstvo.

Kakor je pred dobrimi tremi meseci inozemstvo iskreno pozdravljalo Davidovičjevo vlado, tako ostro obsoja danes P. P. režim, ki je z najgršimi spletkami spodrinil prvo pravo parlamentarno vlado ter je zavlada kot manjšina nad večino. Ko je parlamentarna večina sestavila vlado z Davidovičem na čelu, da so z njo vprvič sodelovali Slovenci in Hrvati kot enakopravna naroda, je častital naši državi ves kulturni svet, sedaj pod P. P. vlado jo pa pomiluje ter izraža glede nje raznovrstne pomisleke in bojazni.

Davidovičjevo vlado so vodila načela, na katerih temelji ves kulturni svet, P. P. vlada pa predstavlja nekaj

Nekega viharnega jutra pa, več tednov je med tem minilo, so jo našli sredi razburkanih valov. Njena jadra so bila raztrgana, glavni jambor polomljen. Približali so se ji, pa nič se ni genilo na njenem krovu. Zapuščena in prazna se je zdela da je.

Sklenili so da počakajo na mirnejše vreme, pa prav tedaj so opazili, da jim iz jadrnice nekdo daje znamenja.

Poslali so čoln in našli strašne reči.

Tucat mrtvih in umirajočih mornarjev se je valjalo na gugajočem se krovu. Izmed živih nobeden ni bil več pri zavesti. Celo tisti, ki je z zadnjim naporom dal znamenje križarki, se je onesvestil še preden so prišli na pomoč.

Z močnim žganjem in s hladno vodo so jih spet spravili k zavesti. In ko so se nesrečneži še okreščali z jedjo in pijačo, so povedali svojo žalostno zgodbo.

Poznamo jo po večini. Tista jadrnica je bila, ki se je na njej peljal profesor Porter s svojo družbo po zaklad na kapverdiški otok. Mornarji, po zlatu hlepeči, so se uprli, djali Porterja in njegove ljudi na suho, pa se kmalu na to tudi sami med seboj sprli. Snake je ustrelil Barkerja, edinega, ki je znal ladjo voditi.

Ko so opazili, da se jim bliža križarka, so brž zakopali zaklad in bežali na jug. Po noči so se pod ugodnim vetrom obrnili proti zapadu, hoteli so uiti čez atlantiško morje. Toda že po par dneh jim je zmanjkalo živil in vode in vrnili so se proti afriškemu obrežju.

Pa izgubili so smer, brez cilja so jadrali naokrog in končno jih je na odprtem morju zalotil vihar.

Njihov položaj je bil obupen. Krmariti nobeden ni prav znal, kod plovejo, niso vedeli, živil niso imeli več, najhuje pa jih je mučila žeja. Napol blazni od pomanjkanja in groze so eni poskakali v morje, drugi so bili celo za to preslabi in so umrli od onemoglosti, le malo

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

34

Toda ladji sta pluli dalje —. Upanje na rešitev je dobesečno splavalo po vodi —.

Jezzen je vrgel Clayton vejo v stran in se počasi oblekel. Kup listja in vejevja se je med tem razgorel in silen steber dima je vstajal v mirni jutranji zrak.

Zamišljen ga je gledal.

»Škoda«, je dejal. »Saj nič ne pomaga! Nov kup bom moral narediti!«

Sunil je z nogo ogorek ter se obrnil v gozd. Na robu je še enkrat pogledal po morju.

Noga mu je obstala —.

Ali se ni križarka sukala nazaj —? Da! K obrežju se je obračala! Najbrž so končno vendarle opazili dim — In res je bilo.

Jadrnica je povezala polovico svojih jader in obtežala na mestu, križarka pa se je počasi bližala obrežju. Kilometer od brega se je ustavila, spustili so čoln v vodo in četa pomorščakov je priveslala h kraju, kjer je gorel kup.

Mlad častnik je stopil na suho, pozdravil in vprašal:

»Gospod Clayton, kajne —?«

Clayton se je zelo začudil.

»Da, moje ime je Clayton. Ampak — odkod pa me poznate?« Ne spominjam se, da bi —.

»Gotovo da se še nisva srečala v življenju! Pa vsi vemo, da ste tukaj. Saj smo vas prišli iskati! — Toda to

je dolga povest. Najprvo mi prosim povejte, kje so naši tovariši. Ali jih ni več —?«

»O da, vsi smo zdravi in vsi željno pričakujemo odrešenja. — Le ene osebe manjka —.«

Žalost mu je zaprla besedo.

Ubogi Clayton! V razburjenem veselju nad skrajšnjo rešitev je čisto pozabil na nesrečno usodo Inino —.

Častnik je videl Claytonovo žalost. Sočutno je vprašal:

»Manjka —? Ali je kdo umrl? So vas napadli?«

»Tudi to je dolga povest —!« je dejal Clayton otožno. »Pojdimo k našim ljudem! Tam se pomenimo več.«

Stopila sta v čoln in odveslali so v zaliv.

Medtem je poslala križarka še več čolnov, tudi poveljnik bojne ladje je prišel na suho.

Pozdravili so se in se predstavili. Clayton je povedal zgodbo o nesrečni Inini usodi.

S sočutnim zanimanjem so poslušali francoski častniki in poveljniki bojne ladje je koj ukrenil vse potrebno, da bi že brez uro mogla odriniti močna rešilna četa pomorščakov v džunglo, iskat ponesrečeno Ino. Poslal je čoln na križarko po ojačenja, po orožje in streljivo, po živila in tudi po zdravila. Računal je, da bo iskanje trajala par dni in da utegne priti do bojev s črnici.

Medtem so Francozi pripovedovali svoje dogodivščine in kako so zvedli za Claytona in za njegovo družbo.

Pred dobrim mesecem je najetela križarka na jadrnico, ki je plula proti jugu in na večkratni poziv ni dala nobenega odgovora. Zasedovali so jo do noči, drugo jutro pa je ni bilo videti več.

Bojna ladja je nadaljevala križarenje ob zapadnem afriškem obrežju in skoraj čisto so pozabili na jadrnico.